

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Jitky Zavřelové a Jana Kratochvíla v právní věci žalobce: **L. V. X.**, zastoupený Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Moravské náměstí 754/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2024, čj. OAM-44530-10/ZM-2024, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 6. 2025, čj. 30 A 22/2025-24,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 6. 2025, čj. 30 A 22/2025-24,
se ruší
a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 10. 2024, čj. OAM-44530-10/ZM-2024 (dále též „rozhodnutí žalovaného“), oznámil žalobci, že nesplnil podmínky pro změnu zaměstnavatele dle § 42g odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o pobytu cizinců“).

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu u Krajského soudu v Hradci Králové. Zejména namítl, že žalovaný nerespektoval pravidla pro doručování, když rozhodnutí zaslal přímo žalobci, a nikoliv jím zvolenému zástupci (pan B. V. V., dále jen „zástupce“).

[3] Krajský soud v návaznosti na uvedenou námitku vyzval žalovaného k doložení dokladu o řádném doručení jeho rozhodnutí. Žalovaný ve vyjádření ze dne 5. 6. 2025 krajskému soudu sdělil, že zástupce obeslal s dotazem, zda v předmětné době zastupoval žalobce. Jelikož ten na žádost žalovaného nikterak nereagoval, má žalovaný za to, že zástupcem žalobce nebyl.

[4] Usnesením ze dne 20. 6. 2025, čj. 30 A 22/2025-24, krajský soud žalobu odmítl pro opožděnost. S poukazem na vyjádření žalovaného ze dne 5. 6. 2025 dovodil, že žalobce v řízení zastoupen nebyl, a proto žalovaný nepochybil, pokud žalobou napadené rozhodnutí doručoval přímo žalobci. K doručení došlo fikcí dne 11. 11. 2024, avšak žalobce podal žalobu až dne 28. 3. 2025, tedy opožděně [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), ve spojení s § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců]. Krajský soud ji proto odmítl dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] Usnesení krajského soudu napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností z důvodů obsahově podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Stěžovatel je názoru, že v řízení před krajským soudem došlo k vadám, pro které je třeba napadené usnesení zrušit. Krajský soud neinformoval stěžovatele o výzvě adresované žalovanému, závěry jeho vyjádření ze dne 5. 6. 2025 pak převzal, aniž by stěžovateli poskytl prostor k reakci. Takový postup je v rozporu se zásadou rovnosti stran před soudem. Kdyby krajský soud stěžovatele o svém postupu informoval, mohl by stěžovatel vznést proti postupu krajského soudu relevantní námitky, popř. navrhnout výslech zmocněnce před soudem. Této možnosti však byl postupem soudu zbaven. Krajský soud překročil i předmětnou výzvou své kompetence. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil jak usnesení krajského soudu, tak rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný podal písemné vyjádření ke kasační stížnosti, v němž se plně ztotožnil se závěry krajského soudu. Krajský soud správně dovodil, že žalobu nelze meritorně projednat. Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Kasační stížností napadené usnesení o odmítnutí žaloby vydal specializovaný samosoudce krajského soudu.

[8] Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. *jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.*

[9] Z judikatury k uvedenému ustanovení vyplývá, že kasační stížnost je přijatelná tehdy, dotýká-li se právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, a též v případě zásadního pochybení krajského soudu, pokud mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, a na ně navazující usnesení).

pokračování

[10] Z níže uvedených důvodů shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost přijatelnou.

[11] Mezi stranami není sporné, že krajský soud usnesením ze dne 5. 5. 2025 uložil žalovanému, aby ve lhůtě 8 týdnů ode dne doručení usnesení doplnil správní spis o doklad o řádném doručení rozhodnutí žalovaného účastníku řízení, resp. jeho zástupci. V návaznosti na to žalovaný zaslal soudu vyjádření ze dne 5. 6. 2025, v němž uvedl, že dne 12. 5. 2025 zaslal zástupci žádost o prokázání právního zastoupení ve lhůtě 7 dnů, ten však na žádost žádným způsobem nereagoval. Žalovaný má tedy za to, že stěžovatel nebyl v řízení zastoupen, a proto mělo být doručováno pouze stěžovateli.

[12] Stejně tak není mezi stranami sporné (a potvrzuje to i obsah soudního spisu), že krajský soud (aniž by dal stěžovateli možnost na uvedené jakkoliv reagovat) vyšel z uvedeného vyjádření žalovaného a v souladu s ním dovodil, že stěžovatel nebyl v řízení zastoupen. I podle jeho názoru tedy mělo být napadené rozhodnutí doručováno pouze stěžovateli. K doručení došlo dne 11. 11. 2024, přičemž ode dne následujícího započala běžet třicetidenní lhůta k podání žaloby (§ 72 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), v té však stěžovatel žalobu nepodal. Proto krajský soud žalobu odmítl pro opožděnost.

[13] Nejvyšší správní soud přitakává stěžovateli, že uvedený postup krajského soudu porušuje zásadu rovnosti dle § 36 odst. 1 s. ř. s.

[14] Podle § 36 odst. 1 s. ř. s. mají účastníci řízení *v řízení rovné postavení. Soud je povinen poskytnout jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu.*

[15] Význam uvedené zásady opakovaně akcentovala judikatura a odborná literatura. Správní soud je povinen postupovat v souladu s § 36 odst. 1 s. ř. s., dbát na rovné postavení účastníků v řízení a umožnit jim v souladu se zásadou kontradiktornosti řízení reagovat na tvrzení vnesená do řízení ostatními účastníky (rozsudky NSS ze dne 15. 2. 2012, čj. 1 Afs 5/2012-31 a ze dne 23. 6. 2015, čj. 8 As 36/2015-54). Právo na kontradiktornost řízení v sobě zahrnuje právo účastníků seznámit se se všemi důkazy nebo vyjádřeními předloženými s cílem ovlivnit rozhodnutí soudu a možnost zaujmout k nim stanovisko (rozsudek NSS ze dne 24. 7. 2015, čj. 8 As 55/2015-26, či rozsudek ESLP ze dne 2. 2. 2023, ve věci *Janáček proti České republice*). „Požadavek kontradiktornosti se aplikuje i tam, kde by to běžný pozorovatel možná ani nečekal. Tak např. pokud je žaloba podána pozdě, tedy po lhůtě stanovené zákonem, je soud povinen žalobu odmítnout pro opožděnost [§ 46 odst. 1 písm. b)]. Odmítá-li však soud žalobu až poté, co ho na opožděnost upozornil žalovaný nebo třeba osoba zúčastněná, znamená to, že opožděnost nebyla ze spisu jednoznačně vidět. Proto podání, v němž žalovaný nebo osoba zúčastněná poukáže na opožděnost podané žaloby, je soud povinen zaslat žalobci dříve, než rozhodne o odmítnutí žaloby, jinak zatíží své řízení vadou (rozsudek NSS 1 Afs 5/2012-31).“ (Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. § 36. Wolters Kluwer, Praha, 2019).

[16] Uvedená zásada platí i v případě, kdy soud rozhoduje bez jednání. „Účastníci musejí být seznámeni s každým důkazem nebo stanoviskem, jejichž účelem je ovlivnit rozhodování

soudu, a musí mít možnost se k nim vyjádřit.“ (...) „V dané věci přihlédl Nejvyšší správní soud i ke skutečnosti, že bylo rozhodnuto bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s. V případě, kdy soud rozhoduje o věci samé bez jednání, je totiž nezbytné, aby účastníci řízení měli k dispozici všechny podklady, ze kterých bude soud při samotném rozhodování vycházet. (...) Pokud tedy krajský soud toto vyjádření žalobce stěžovateli nedoručil a poté z něj ve svém rozsudku, vyneseném bez nařízení jednání, vycházel, dopustil se procesního pochybení.“ (rozsudek NSS ze dne 6. 12. 2007, čj. 2 Afs 91/2007-90). Obdobně lze poukázat i na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2014, čj. 4 As 208/2014-39, či ze dne 15. 2. 2012, čj. 1 Afs 5/2012-31. V souladu s posledně označeným rozsudkem lze připustit, že povinností soudu je se včasností podané žaloby zabývat z úřední povinnosti (ex offio). Ani tato okolnost ovšem nikterak nevyvazuje krajský soud z povinnosti zaslat podání, v němž jeden z účastníků dovozuje opožděnost žaloby, ostatním účastníkům. „Ti by totiž mohli na argumentaci jednoho z účastníků řízení ústící v odmítnutí žaloby reagovat novými tvrzeními, resp. předložením důkazních prostředků, a tak ji vyvrátit a zabránit odmítnutí žaloby.“ (bod 15).

[17] Krajský soud v daném případě uvedené imperativy nerespektoval. Při svém rozhodování vyšel pouze z vyjádření jedné strany, aniž by dal druhé straně (které se odmítnutí dotýká na právu na přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) možnost jakkoli reagovat, navrhnout výslech zástupce atp. Podle Nejvyššího správního soudu se tak krajský soud dopustil vady, která mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele ve smyslu výše označené judikatury.

[18] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, ve kterém výše uvedené vady napraví.

[19] V rámci ekonomie řízení považuje Nejvyšší správní soud za nutné vyjádřit se i ke stížnému tvrzení, podle něhož krajský soud překročil své kompetence, když žalovanému uložil, aby doplnil správní spis o doklad o řádném doručení žalobou napadeného rozhodnutí. Nejvyšší správní soud neshledává na uvedeném postupu krajského soudu nic nezákonného. Podstatou přezkoumávaného případu byla otázka včasnosti žaloby, která se odvíjí primárně od toho, komu mělo být rozhodnutí doručováno. Za tímto účelem vyzval krajský soud žalovaného k podání vyjádření, resp. doplnění dokladu o řádném doručení žalobou napadeného rozhodnutí. Uvedený postup podle názoru Nejvyššího správního soudu byl učiněn v mezích soudního řádu správního, dle něhož je povinností soudů rozhodujících ve správním soudnictví zjistit, zda jsou splněny podmínky řízení pro věcné projednání věci (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 21. 9. 2010, čj. 7 Ans 5/2008-164, bod 23). Případnou nesprávnost vyjádření žalovaného pak posoudí soud při zohlednění argumentace stěžovatele, kterému v souladu s § 36 odst. 1 s. ř. s. dá prostor se vyjádřit k doručování žalobou napadeného rozhodnutí (viz výše).

IV. Závěr a náklady řízení

[20] S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou. Zrušil proto napadené usnesení krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení se závazným právním názorem (§ 110 odst. 1 a 4 s. ř. s.). Soud ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s. bez jednání.

pokračování

[21] Krajský soud v novém řízení o žalobě rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 2. prosince 2025

Tomáš Foltas
předseda senátu